

forebygging.no

ÅRSMELDING 2008

Innhold

1. Innledning	3
2. Bruk av forebygging.no	3
3. Hyppigst besøkte emneområder	5
4. Tekst-/informasjonsimplementering	6
5. Underdomener administrert av forebygging.no	7
6. Interaktivitet	8
7. Markedsføring og presentasjoner	9
8. Teknisk drift	9
9. Økonomi	9
10. Redaksjon og fagpanel	10
11. Samlet vurdering – og særlige utfordringer videre	11

Innledning

Forebygging.no er en nasjonal nettsjeneste for rusforebyggende og helsefremmende arbeid. Tjenesten er finansiert gjennom midler fra Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS), og Nordnorsk Kompetansesenter – Rus (NNK-Rus) har drifts- og redaksjonsansvaret for nettsjenesten.

De overordnede målsettingene med forebygging.no er å:

- Etablere, utvikle og kvalitetssikre et nasjonalt referanseområde for det rusforebyggende arbeidet;
- Være "lim" mellom forskning og praksis;
- Gi brukere teoretisk og forskningsbasert kunnskap og praktiske ferdigheter;
- Inspirere og dyktiggjøre forebyggere ved å gi mulighet til alternativ nettverksdannelse og erfaringsutveksling;
- Synliggjøre gode eksempler og virksomme strategier;

Forebygging.no skal være en oppdatert kunnskapsbase for forebyggende og helsefremmende arbeid, der brukeren lett skal finne relevant fagstoff. Publisering av relevante fagtekster, videoer, nyheter og annet samt tilrettelegging av informasjon på en stadig mer brukervennlig måte, er derfor avgjørende for å videreutvikle tjenesten.

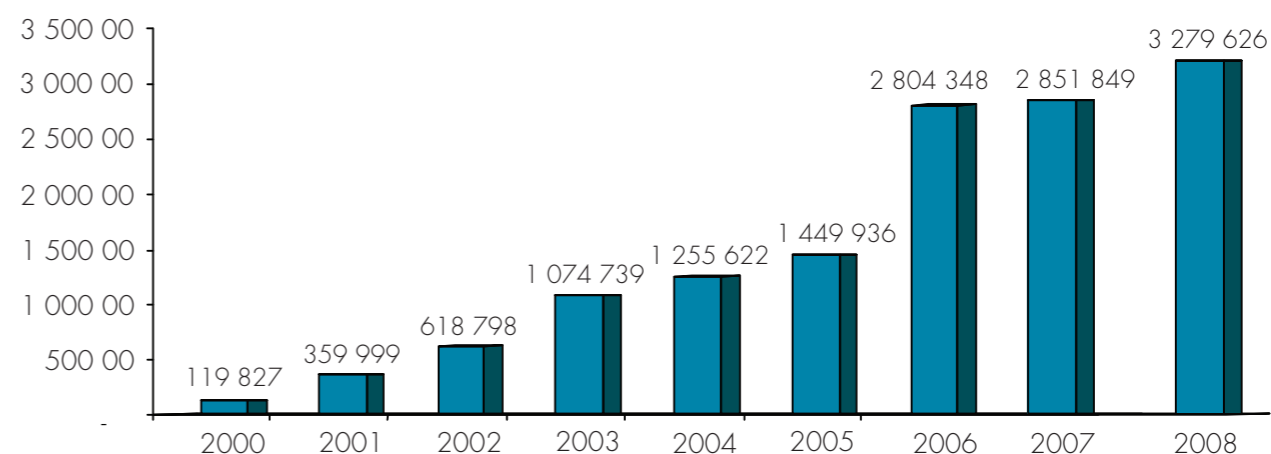
Målgruppen for tjenesten er i første rekke fagfolk som skal iverksette helsefremmende og forebyggende arbeid, dvs lærere, helse- og sosialarbeidere, frivillige organisasjoner, kultur- og fritidsansatte. Brukertesting og tilbakemeldinger fra brukere viser at også andre grupper benytter tjenesten, som for eksempel foreldre og ungdom.

Bruk av forebygging.no

Sidehenvisninger

Nettsjenesten har hatt om lag 15 % økning i antall sidehenvisninger fra 2007 til 2008. Antall sidehenvisninger for 2007 var i overkant av 2.85 mill, og med en økning på 15 % innebærer dette at antall sidehenvisninger for 2008 er på om lag 3.25 mill. Redaksjonen anser dette til å være en svært positiv økning i bruk av tjenesten.

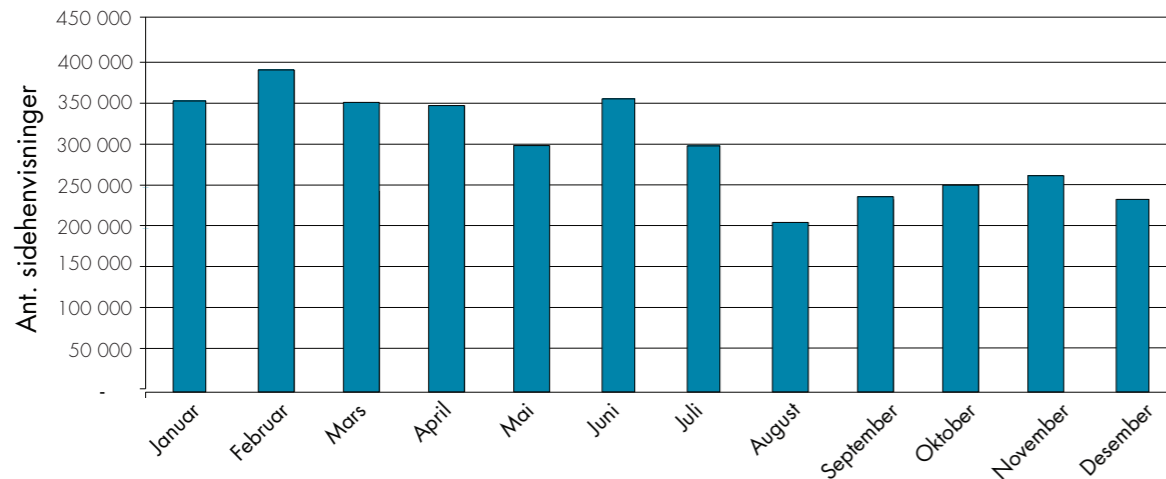
Figur 1: Trafikk på forebygging.no fra 2000-2008 etter antall sidehenvisninger.

Som det fremgår av figur 1 var det nær en fordobling av antall sidehenvisninger fra 2005 til 2006. En av årsakene til denne økningen var oppgraderingen av databasen som ble gjennomført i oktober 2005. Oppgraderingen har medført at søkbarheten fra søkemotorer har oppindeksert forebygging.no, og dette får store utslag for antall sidehenvisninger.

Figur 2 viser at bruken av forebygging.no, målt etter antall sidehenvisninger har vært på et høyt nivå for alle månedene i 2008, der det særlig første halvår var svært høy aktivitet. Fem av månedene var antall sidehenvisninger over 300.000, mens det var over 200.000 sidehenvisninger de resterende månedene.

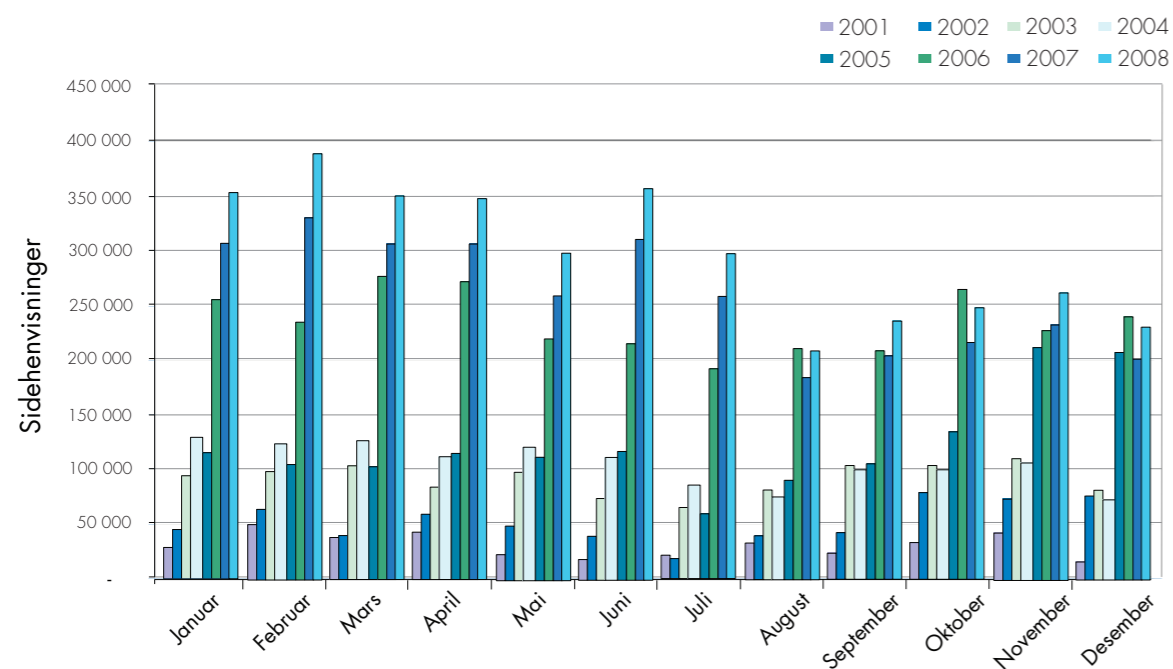
Figur 2: Trafikk på forebygging.no 2008 fordelt på måned

Tidligere år har vi sett en noe høyere bruksfrekvens i vårsemesteret sammenlignet med høstsemesteret, så også i år. Redaksjonen kan ikke gi noen fullgod forklaring på det.

Figur 3 viser antall sidehenvisninger fordelt etter måned fra 2001 til 2008. Som det fremgår av figuren har det vært en økning i bruk av tjenesten alle måneder i 2008, - og bruksfrekvensen har stabilisert seg på et høyt nivå særlig fra 2006 og frem til i dag

Figur 3 Sidehenvisninger på forebygging.no fordelt etter måned fra 2001-2008

Antall unike gjester

En unik gjest er en bruker med et IP nummer, og denne gjesten telles kun en gang pr år. Det betyr at en unik gjest kan besøke nettjenesten mange ganger, men telles kun den ene gangen. Videre er det viktig å merke seg at mange store institusjoner har ett IP nummer for sine ansatte, slik at en unik bruker kan være mange ansatte på samme arbeidsplass. Dette gjelder blant annet for en del høyskoler, universiteter, helseforetak og kommuner. Antall unike brukere blir derfor mye lavere enn det faktiske antall brukere, men kan allikevel si noe om økning i kjennskap og bruk av tjenesten.

Forebygging.no hadde ca 75.000 unike gjester i 2007. I 2008 hadde nettjenesten om lag 96.000 unike gjester, altså en økning på 28 % fra 2007 til 2008.

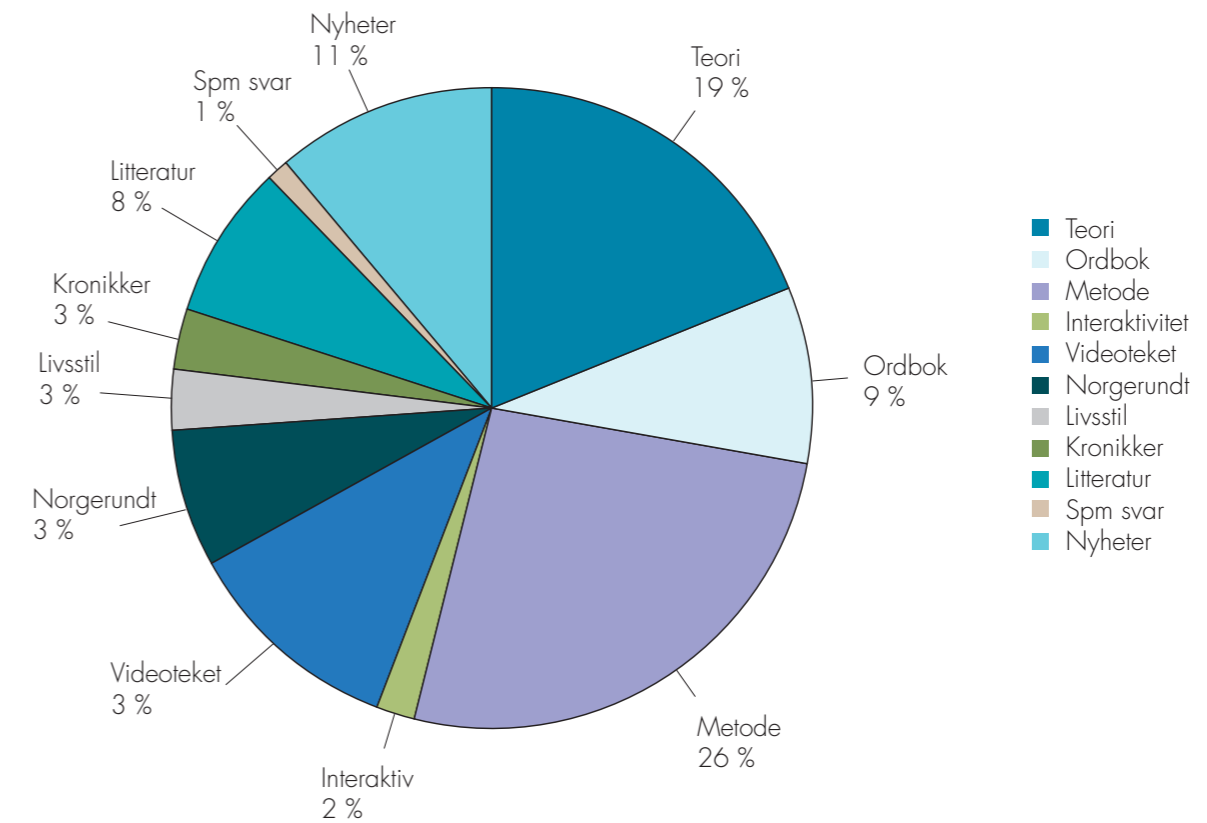
Oppsummering

For 2008 ser vi en økning i bruk av tjenesten – og nettjenesten hadde i 2008 over 3,25 mill sidehenvisninger. Redaksjonen vurderer samlet sett utviklingen i bruk av nettjenesten – også sett over et lengre tidsrom - som meget positiv. Forebygging.no har etablert seg som en robust og vel ansett nettjeneste.

Hyppigst besøkte emneområder

Forebygging.no har i dag 12 emneområder¹. Emneområdenes omfang og innhold varierer, der Metode og Teori områdene representerer nettjenestens faglige "grunnsteiner", mens for eksempel Kurs/konferanse og Nettressurser gir brukerne konkrete tips om nyttige nettsteder eller relevante konferanser.

Figur 4 Trafikk på forebygging.no for 2008 fordelt på emneområder

¹ I tillegg til emneområdene har forebygging.no to underdomener www.forebygging.no/skole og [www.tiltaksbasen](http://www.tiltaksbasen.no). I denne oversikten er ikke bruk av underdomene tatt med, disse er beskrevet i pkt 5.

Metode og Teori området har vært de mest brukte emneområdene siden oppstart, - og bruken har ytterligere økt siste år sammenlignet med tidligere år. I og med at disse to emneområdene utgjør tjenestens faglige ”grunnsteiner” vurderer redaksjonen det som svært positivt at disse to områdene utgjør så stor del av all bruk.

For emneområdet Nyheter har bruken inneværende år blitt redusert fra å omfatte 22 prosent i 2007, til å utgjøre 11 prosent inneværende år. Emneområdene; Ordbok, Litteratur og Video har hatt en viss økning i 2008, Ordbok og Video hadde fem prosent mer bruk i 2008 enn i 2009 mens litteratur økte med tre prosent i samme periode.

For de resterende emneområdene utgjør bruksfrekvensen om lag det samme som tidligere år. At bruksmønsteret fordeler seg jevnt på de resterende emneområder er en indikator på at brukerne har varierte preferanser med hensyn til hvilken informasjon de søker.

Redaksjonen vurderer det som positivt at Teori og Metode områdene utgjør såpass stor andel av bruken, nettopp fordi disse emneområdene setter fokus på hvorfor, hvordan og hvilke forebyggende og helsefremmende tiltak man bør sette i verk.

Tekst-/informasjonsimplementering

Det er pr 31.12.08 totalt implementert mer enn 10.000 emner i databasen. Som foregående år er det også i 2008 implementert et betydelig antall nye tekster, - både korte og lengre fagartikler, kronikker, videoproduksjoner, nyheter, konkrete tiltaksprogram etc.

Det har i 2008 blitt publisert 21 fagartikler på Teori og Metode området, både generelle artikler om helsefremmede og forebyggende arbeid og tekster om implementering og planlegging av iverksetting av tiltak. Vi har publisert fagartikler for tilgrensede problemområder, slik som anabole steroider, spilleavhengighet, problematferd, vold og mobbing. Videre har en del tekster blitt oppdatert. I 2008 har redaksjonen fått oversatt og publisert utvalgte deler av kunnskapsoppsummeringen ”Fremgangsrike forebyggingsprogrammer for barn og unge” av Ferrer-Wreder m.fl. Det er laget et eget valg fra førstesiden der brukerne kan finne nyere kunnskapsoppsummeringer om forebyggende og helsefremmende arbeid. I tillegg er om lag 15 program/tiltak beskrevet, og gjennomførte evalueringer av tiltak/program er presentert.

Det er i løpet av 2008 publisert 86 nasjonale nyheter, dette er noe flere enn i 2007. De regionale nyhetene blir oppdatert daglig, og dette sammen med utarbeidelse av nasjonale nyheter er ressurskrevende. Bruksfrekvensen viser at til tross for en viss nedgang i bruk, er likevel Nyhetsområdet et populært område, og redaksjonen anser det derfor som hensiktsmessig å bruke såpass store ressurser på dette emneområdet.

Det har i løpet av 2008 blitt publisert 13 kronikker. Innholdsmessig har kronikkene stort tematisk spenn, - og vi ønsker at også kronikkene skal speile pågående debatter og ny kunnskap i fagfeltet. Redaksjonen har invitert fagfolk til å skrive kronikker om aktuelle tema, men kronikker har også i noe omfang blitt tilsendt oss med spørsmål om publisering.

Vi har i løpet av 2008 lagt ut 11 nasjonale og regionale konferanser som videoopptak, - dette utgjør nærmere 80 - 90 forelesninger. Forebygging.no har produsert ett videointervju. Produksjonen av video materiell er tilnærmet lik produksjonen for 2007, med unntak av noe færre videointervjuer.

Innenfor Spørsmål/svar området er det et fagpanelet bestående av 24 fagpersoner/forskere fra ulike institusjoner spredt rundt i landet som besvarer spørsmål fra brukere. Redaksjonen har mottatt mer enn 6000 e-posthenvendelser/telefoner i 2008. En betydelig andel av disse er konkrete faglige spørsmål om rusforebyggende og helsefremmende arbeid. Det er publisert om lag 50 ”ofte stilte spørsmål” med svar fra fagpanelet.

Alle spørsmålsstillere blir besvart innenfor et tidsperspektiv på 1-3 uker. Det er imidlertid ikke mulig å besvare alle spørsmål og henvendelser. Det er i hovedsak 4 grunner til dette:

- Spørsmålet ligger utenfor det faglige ”kjerneområdet” til forebygging.no;
- Spørsmålsstillerne er ikke primærmålgruppe for tjenesten. Dette gjelder i første rekke barn/unge som stiller spørsmål i forbindelse med gjennomføring av rusforebyggende prosjekter/tiltak;
- Spørsmålsstillere, - og da særlig ungdom, ber om en type hjelp tjenesten ikke kan gi (f.eks. individuell oppfølging i forhold til et rusproblem);
- Kapasiteten mht å gi svar er sterkt begrenset i forhold til antall spørsmål/henvendelser.

Hovedstrategien for å møte disse utfordringene er å vise spørsmålsstilleren til andre relevante tjenester samt eventuelt knytte problemstillingen til relevant fagstoff på forebygging.no.

Alle de gjenstående emneområdene; Livsstil, Litteratur, Norge rundt, Ordbok, Kurs/konferanse og Nettressurser har til enhver tid blitt oppdatert med nye tekster, rapporter, konferanser etc.

Oppsummering

Forebygging.no har et stort omfang av informasjonsområder og fagstoff. Det er derfor en vedvarende utfordring å gjøre informasjonen tilgjengelig på en lettfattelig og brukervennlig måte. Det er et mål at alle, - både den ”aktive bruker” og ”nykommeren” skal finne frem til den informasjonen de søker på en enkel måte, og dette vil til enhver tid være en viktig utfordring å videreutvikle.

Det er viktig å prioritere arbeidet med å publisere relevante og oppdaterte tekster, noe som også har blitt prioritert i 2008. Redaksjonen vurderer det som svært positivt at forskere og fagfolk i Norge takker ja til å publisere tekster på forebygging.no, og at tjenesten benyttes ved læresteder og utdanninger. Vi anser dette som en anerkjennelse for at forebygging.no har blitt en viktig kilde for kunnskap for forebyggende og helsefremmende arbeid.

Underdomener administrert av forebygging.no

www.forebygging.no/skole

Forebygging.no/skole ble åpnet med ny design og nytt innhold i 2007, og er en nettressurs for forebyggende og helsefremmende arbeid for lærere og foresatte. Forebygging.no/skole skal tilby målgruppen en ”guidet tur”, der man blant annet får informasjon om forebyggingsarbeid blant ungdom, fakta om rusmidler, atferdsproblemer, sosial kompetanse, mobbing, psykisk helse og aktuell statistikk. I tillegg får man veiledning i å velge hensiktsmessige tiltak, og tips til hvordan disse tiltakene kan gjennomføres. Det er også publisert praksiserfaringer fra gjennomføring av anbefalte tiltak. Nettstedet guider leseren til relevante lover, hjelpeinstanser og skjønnlitteratur om aktuelle tema.

I 2008 hadde forebygging.no/skole 93.000 sidehenvisninger. I og med at underdomene ble flyttet til ny teknisk plattform og store innholdsmessige endringer ble gjort i 2007, har vi ingen sammenligningstall for 2007. I 2008 har det i hovedsak vært gjort mindre oppdateringsarbeid på nettstedet, i tillegg til publisering av noen nye fagtekster.

I 2009 vil arbeide med underdomene bli intensivert, der følgende fire satsingsområder vil bli prioritert;

- Publisering av aktuelle fagartikler om forebyggende og helsefremmende arbeid i skolen, som inkluderer fagtekster om hensiktsmessige metoder for implementering av tiltak
- Presentasjon av kunnskapsbaserte tiltak/program, der erfaringer fra tiltaksbrukere vil inkluderes
- Øke innsatsen med profilering/annonsering av forebygging.no/skole slik at tjenesten blir bedre kjent for målgruppen
- Øke brukervennligheten for netjtjenesten

Tiltaksbasen for forebygging – www.forebyggingstiltak.no

Tiltaksbasen www.forebyggingstiltak.no er en oversikt over norske forebyggingstiltak innen rusmiddelfeltet. NNK-Rus har drifts- og redaktøransvar for tiltaksbasen, og det er opprettet en ressursgruppe bestående av representanter fra de regionale kompetansesentrene.

Antall sidehenvisninger i 2008 for tiltaksbasen var om lag 200.000, dette er en kraftig økning fra 2007 da antall sidehenvisninger var i underkant av 80.000. Tjenesten hadde i 2008 over 66.000 unike gjester. Økningen skyldes i noen grad Helsedirektoratets krav om at organisasjoner som skal få driftstøtte må registreres i tiltaksbasen, dette kan ikke alene forklare den store økningen.

Tiltaksbasen ble lagt over på ny teknisk plattform i juni 2007. I den forbindelsen ble det utviklet nytt design. Det er foretatt flere tekniske forbedringer høsten 2008 for å gjøre databasen mer brukervennlig. Tilbakemeldinger fra ulike brukergrupper av tiltaksbasen viser at brukervennligheten er blitt bedre etter de siste endringene.

Ressursgruppen fungerer etter intensjonen og ivaretar vedlikehold, videreutvikling og forbedring av databasen etter tilbakemelding fra brukerne. Det arbeides kontinuerlig og målrettet mot tiltaksseiere for å oppdatere tidligere registrerte og nye tiltak. Ressursgruppen ledes av forebygging.no.

Interaktivitet

Interaktive tjenester er et prioritert område for forebygging.no. Her skiller forebygging.no seg vesentlig fra de fleste andre nettjenester på dette området ved at det er satset betydelig innsats på å invitere til og følge opp interaktive områder – brukere imellom og mellom brukere og redaksjonen/fagpanelet. De interaktive tjenestene innebærer konkret:

- Etablering og drift av egne passordstyrte "områder" for brukere og brukergrupper. "Områdene" etableres både som "etasjer" og "rom" innenfor forebygging.no og/eller som egne adresser/domener
- Råd og veiledning via e-post, internett og telefon
- Drift av spørsmålstjenesten
- Etablering og drift av diskusjonsgrupper;
- Prosjekt-/tiltakspublisering (jfr Tiltaksbasen);

En betydelig del av innsatsen knyttet til de interaktive tjenestene er å besvare telefon- og mailhenvendelser, og aktiviteten er stabilt høy.

Det er i hovedsak skoler (både grunn- og videregående skoler), kommunale etater (særlig helse-/sosial-/omsorg), læresteder med forebyggende og helsefremmende studier, frivillige organisasjoner samt private aktører som henvender seg pr e-post eller telefon til redaksjonen.

Markedsføring og presentasjoner

Ved en rekke nasjonale og regionale/lokale kurs, konferanser og arbeidsseminarer har forebygging.no blitt presentert og vist til gjennom 2008. [Forebygging.no](http://forebygging.no) har også annonsert for tjenesten i relevante tidsskrift med logo.

Det er etablert en e-postliste/distribusjonsliste bestående av ansatte innen høgskole-/universitetssystemet innen relevante fagområder samt ansatte i helse- og sosialsektorene som systematisk mottar "Nyhetsbrev" – dvs e-post om nye publiseringer. Det er registrert ca. 3000 abonnenter, og Nyhetsbrevene sendes i snitt ut hver fjortende dag. Ifølge statistikken for forebygging.no ser vi at aktiviteten på publiserte artikler er svært høy samme dag og påfølgende dager etter utsendelse av nyhetsbrev.

Redaksjonen vurderer det som viktig at forebygging.no blir ytterligere profilert i året som kommer, og det vil derfor være viktig å markedsføre tjenesten både i relevante fagtidsskrifter, gjøre tjenesten kjent ved presentasjoner samt å arbeide videre med å få flere abonnenter til nyhetsbrevet.

For de to underdomene; forebygging.no/skole og tiltaksbasen vil det være viktig å gjøre tjenestene kjent direkte rettet mot aktuelle målgrupper. For forebygging.no/skole vil det være aktuelt å få inn fagartikler om tjenesten i Utdanning og andre relevante fagblad.

Teknisk drift

Tjenesten har ikke hatt uforutsett nedetid i hele 2008. Sikkerhetsoppdateringer og oppdateringer av programvare har vært gjennomført utenfor arbeidstid, som regel på kveldstid. Det er gjort 12 sikkerhetsoppdateringer på nett-tjenestens server i 2008.

[Forebygging.no](http://forebygging.no) har i 2008 gjennomført en anbudsrunde for valg av ny leverandør av teknisk plattform. Coretrek ble valgt som leverandør, og høsten 2008 har Coretrek i samarbeid med redaksjonen utarbeidet en spesifisert løsning. [Forebygging.no](http://forebygging.no) vil i løpet av første del av 2009 bli flyttet over på den nye tekniske plattformen. Det er ikke blitt utarbeidet nytt design for nettjenesten, men brukerne vil oppleve at brukervennligheten og funksjonaliteten av nettjenesten vil bli bedre med den nye tekniske løsningen. Mye tid og ressurser har vært knyttet til arbeidet med ny teknisk plattform i 2008, og flyttingen fra den ene plattformen til den andre vil medføre bruk av ytterligere ressurser i 2009.

Center web plattformen vil være i bruk helt frem alle funksjoner og tekster på den nye plattformen fungerer og er kvalitetssikret.

Økonomi

Statens institutt for rusmiddelforskning, SIRUS bevilget kr 2.100.000 til drift av forebygging.no for 2008. Regnskapet for 2008 viser et forbruk på 2.061.299.

Redaksjon og fagpanel

Redaksjonen og fagpanelet for forebygging.no har i 2008 bestått av følgende personer;

Redaksjon - Forebygging.no - 2008	
Schancke Vegard A	Ansvarlig redaktør
Fauchald Kari	Redaktør
Henriksen Øystein	Medredaktør
Horrigmoe Rune	Webmaster
Andreassen Marit	Redaksjon
Gravrok Øystein	Redaksjon
Markussen Rolf	Redaksjon
Steinkjer Beate	Redaksjon
Evensen Bente	Redaksjon

Fagpanel - forebygging.no - 2008	
Andreassen Tore	Psykolog
Baklien Bergljot	Forsker 1 - cand.sociol
Fjær Svanaug	Forsker 2 - dr.polit
Gjernes Trude	1. amanuensis - dr.polit
Hansen Frid	Fagsjef - psykolog
Hauge Hans A	1. lektor - cand.polit
Henriksen Øystein	1. lektor - cand.sociol
Horverak Øyvind	Forsker - cand.ocean
Indregard Trond	Spesialpsykolog
Iversen Erik	Seniorspesialpsykolog
Jøsendal Ola	Klinikkjef - overlege
Klepp Knut Inge	Professor
Klyve Arne	Undervisningssjef - cand.polit
Kristiansen Tine Helen	Høgskolelektor - cand.jur
Natvik Henrik	1. amanuensis - dr.philos
Nesvåg Sverre	Forskningssjef - dr.philos
Pedersen Willy	Professor
Rønningen Grete Eide	1. lektor - cand.polit
Skretting Astrid	Forsker - cand.polit
Skutle Arvid	Forskningssjef - psykolog
Thyholdt Reidar	Psykolog
Tvetene Karin G	Cand.polit - dr.stipendiat
Wilhelmsen Britt Unni	Professor
Waal Helge	Professor

Som det fremgår av oversikten besto redaksjonen av 9 medlemmer i 2008.

Fagpanelet besto i 2008 av 24 fagpersoner. Fagpanelet er bredt sammensatt – der både universitetets ansatte, høyskoleansatte og praktikere innenfor fagfeltet er representert. Redaksjonen er svært fornøyd med den faglige bredden fagpanelet representerer.

Samlet vurdering, – og særlig utfordringer videre

Mye bruk vurderes å være en viktig indikator på opplevd nytte blant brukerne. Som det fremgår av antall sidehenvisninger totalt for 2008 er situasjonen svært positiv i så henseende.

Slik redaksjonen ser det er det i hovedsak følgende oppgaver som bør prioriteres i 2009;

- Implementere ny teknisk plattform for å øke funksjonalitet og brukervennlighet
- Videreføre arbeidet med å implementere nye artikler, kronikker, nyheter, videoer etc i kunnskapsbasen, samt oppdatering av allerede publiserte tekster. Dette inkluderer fagtekster om tilgrensede problemområder som; atferdsproblem, mobbing, matvaner/spiseproblemer, selvpåført skade, ulykker, vold
- Gjennomføre brukerundersøkelse av forebygging.no, – og gjennomføre usability testing
- Øke innsatsen med profilering/annonsering av forebygging.no slik at tjenesten blir ytterligere kjent for målgruppen

Redaksjonen vurderer det som svært positivt at forebygging.no har så høye brukertall, men ser samtidig at potensialet for bruk av tjenesten med økte bevilgninger kunne vært høyere enn dagens nivå. Tilskuddet fra Statens institutt for rusmiddelforskning på 2.1 mill kroner har ikke vært regulert siden i 2000. For å videreutvikle tjenesten ser vi det som avgjørende at de økonomiske rammene for 2009 reguleres og økes. Dette vil styrke arbeidet med å bedre funksjonaliteten og brukervennligheten av tjenesten, samt bidra til å styrke arbeidet slik at man sikrer at forebygging.no er en oppdatert kunnskapsbase for forebyggende og helsefremmende arbeid.

Vegard A. Schancke
Ansvarlig redaktør

Kari Fauchald
Redaktør

forebygging.no

post@forebygging.no